

TANÁRI MESTERKÉPZÉSI SZAK

A ZÁRÓVIZSGA NEVELÉSTUDOMÁNY ÉS PSZICHOLÓGIA TEMATIKÁJA

1. Iskola és társadalmi környezet (iskola a változó időben; a társadalom elvárásainak változása, különös tekintettel a rendszerváltozás utáni korszakra: iskolaszervezet; tartalmi reform; vizsgarendszer; iskola az információs társadalomban; *szocializációs szinterek*). (Ir: 10, 15, 16, 26, 42)
2. Az iskolarendszer szerkezete és az iskola szervezete (az iskola társadalmi funkciói; iskolavezetés, intézményi légkör; szervezeti szabályozás: SZMSZ, házirend; *az iskolai csoportok sajátosságai*). (Ir.: 10, 16, 27, 33)
3. Szabályozás a tanügyben: szintek és szabályozási dokumentumok (törvények, miniszteri rendelet, központi tanterv [NAT(ok), kerettantervek, kétszintű érettségi vizsga]; helyi tanterv, iskolai pedagógiai program; a tematikus tervezés és pedagógiai értékei, tanmenet, óravázlat). A tantervtől a módszerig: tantervi célok → tantárgyi tartalmak → tantervi követelmények. (Ir.: 1, 15,)
4. A tanulás és a tanítás értelmezésének történeti alapformái (a konstruktivista tanulásfelfogás és történeti előzményei; kognitív pedagógia és *kognitív pszichológia*). (Ir.: 1, 19, 31)
5. Tanulási környezetek (a tanulási környezetek szervezésének alapformái: tradicionális, konstruktivista, komplementer, problémaközpontú; az elektronikus tanulási környezet és annak módszertani kérdései; *fejlesztéstudományok és tanulás; tanulási zavarok és elhárításuk lehetőségei*). (Ir.: 1, 11, 12, 23)
6. Tanulási környezet és „rejtett tanterv; a reflektív tanári habitus és fejlesztésének lehetőségei; az infokommunikációs eszközök iskolai funkciói. (Ir.:1, 34, 38)
7. A tudás mibenlétére, szerveződésére vonatkozó tudományos felismerések és a tudás fejlesztésének lehetőségei (*ideglettani sajátosságok: jobb és bal félteke; megismerés és érzelem*; „hozott” tudás vs. iskolai tudás). (Ir.: 1, 20, 24, 40)
8. Az iskolai teljesítmény kulturális, társadalmi, *pedagógiai és pszichológiai összefüggései* (iskolai pályafutás és családi háttér: *igényszint*, korlátozott és kidolgozott nyelvi kód; a tudás mint kulturális tőke; szociális kompetencia, érzelmi intelligencia) . (Ir.: 10, 25, 29, 40)
9. A pedagógiai kultúra kulcselemei a tanításban (aktivizálás, motiválás, differenciálás, értékelési kultúra; a transzformáció problematikája; a *tanár humán erőforrásai: személyiségjellemzők, kommunikációs képességek*). (Ir.: 1, 8, 10, 21, 22)
10. A tanulás közvetlen és közvetett irányításának pedagógiája és pszichológiája (eszközhasználat, munkaszervezés, idő- és térszervezés; *irányítási technikák, én-üzenetek és a vereségmentes módszer*). (Ir.: 1, 5, 9, 29, 31)
11. Az osztályszintű értékelés elmélete, formái és eszközei (diagnosztikus, formatív, szummatív; pontozás, osztályozás, feladattípusok, feladatlapkészítés; szóbeli

teljesítmények és a projektmunka értékelése; *torzítások a teljesítményértékelésben*). (Ir.: 12, 13, 22, 40)

12. Speciális bánásmódot igénylő csoportok az iskolában (*nehezen nevelhetőség, felzárkóztatás és tehetséggondozás; integrált nevelés, cigánytanulók, bevándorló közegből érkezők: interkulturális nevelés és multikulturális társadalom*) (Ir.: 6, 14, 18, 32, 39, 41)

Tankönyv

1. Didaktika szöveggyűjtemény (2006) Szabó László Tamás szerk.. Kossuth Egyetemi Kiadó (Pallas Debrecina 2.) (Harmadik, átdolgozott kiadás)
2. Szabó László Tamás (2010): Bevezetés a tanári mesterségbe. DE Egyetemi Kiadó (Pallas Debrecina 19.)

Ajánlott szakirodalom

3. Ádám György – Pataki Ferenc (1995): Műveltségkép és iskola: vita a tudomány és az iskola
4. Műveltségképének viszonyáról. In: Új Ped. Szle. 1995/11.
5. Balogh László (2006): Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban. Urbis K.
6. Balogh László (2004): Iskolai tehetségfejlesztés. Kossuth Egyetemi Kiadó.
7. Báthory Zoltán (1992): Tanulók, iskolák – különbségek. Tankönyvkiadó.
8. Bóta Margit szerk. (1994): Iskolai mentálhigiéné–Szöveggyűjtemény. KLTE, Debrecen.
9. Buda Béla (2003): Az iskolai nevelés – a lélek védelmében. Nemzeti Tankönyvkiadó.
10. Buda Béla (1986): A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Tankönyvkiadó.
11. Deli Éva – Buda Mariann (2008): Tanulástanítás. Dinasztia K.
12. Didaktika: elméleti alapok a tanítás tanulásához (é.n.): Szerk.: Falus Iván, Nemzeti Tankönyvkiadó.
13. Csapó Benő (2003): A pedagógiai értékeléstől a tanítás módszereinek megújításáig: diagnózis és terápia. In: Új Ped. Szle. 2003/3.
14. Csányi Yvonne (2004): A speciális nevelési szükségletű gyermekek és fiatalok integrált nevelése és oktatása. In: Illyés Sándor szerk.: Gyógypedagógiai alapismeretek.
15. Educatio 1994/3: Tanterv (Ballér Endre, Szebenyi Péter tanulmánya, valamint a Dokumentum c. fejezet)
16. Educatio 1996/2.: Iskolaszervezet (Kozma Tamás, Liskó Ilona tanulmánya)
17. Educatio 1997/4: Internet (Buda Mariann, Csánky Lajos, Nyíri Kristóf, Z. Karvalics László tanulmánya)
18. Educatio 1999/2: Cigányok (Forray R. Katalin tanulmánya)
19. Falus Iván (2001): Gondolkodás és cselekvés a pedagógus tevékenységében. In: Tanulmányok a neveléstudomány köréből (Szerk.: Báthory Zoltán és Falus Iván). Osiris.
20. Falus Iván szerk.: (2007): A tanárrá válás folyamata. Gondolat.
21. Halász Gábor (2002): Hazai és nemzetközi törekvések az iskolai értékelés rendszerében. In: Új Ped. Szle. 2002/2.
22. Horváth Zsuzsanna (2002): Reflexiók a tanórai értékelésről. In: Új Ped. Szle. 2002/2.
(a) Jelentés a magyar közoktatásról c. sorozat kötetei
23. Komenczi Bertalan (2009): Elektronikus tanulási környezetek. Gondolat. (Kognitív szeminárium)
24. Korom Erzsébet (2005): Fogalmi fejlődés és fogalmi váltás. Műszaki K.
25. Kozma Tamás (2001): Bevezetés a nevelésszociológiába (Hatodik, átdolgozott kiadás)
26. Kozma Tamás (2004): Oktatás és társadalom. Kossuth Egyetemi Kiadó.

27. Légkör–közérzet–tanulás: iskolák belső világa (2005) Buda Mariann szerk. DE Neveléstudományi Tanszék.
28. Nagy Mária (1999): Tanári munka és minőség. *Educatio* 1999/3.
29. N. Kollár Katalin – Szabó Éva (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris.
30. *Pedagógia és hermeneutika* (2001) (Szerk.: Buda András) Kossuth Egyetemi Kiadó (Pallas Debrecina 10.)
31. *A pedagógusok pedagógiája* (2001): Szerk.: Golnhofer Erzsébet – Nahalka István, Nemzeti Tankönyvkiadó.
32. Pető Ildikó (2003): Inklúzió a nevelésben. *Iskolakultúra*, 2003/10. 3–12. p.
33. Puztai Gabriella (2004): *Iskola és közösség*. Gondolat.
34. Sovány István (2002): *A multimédia alkalmazása az oktatásban*. OKKER.
35. Szabó László Tamás (1994): Kisebbségek európai oktatási rendszerekben: kihívás és válaszkísérletek. *Új Ped. Szle.* 1994/11. 94–101. p.
36. Szabó László Tamás (1990): Menekülés és iskolai beilleszkedés: támpontok egy jelenség interkulturális szempontú vizsgálatához. *OI.* 16 p. (Kutatás közben)
37. Szabó László Tamás szerk. (1993): *Migráció és oktatás: kultúraközi és modernizációs szempontok a bevándorlás jelenségének értelmezésében*. *OI.* 49 p. (Kutatás közben 191.)
38. Szabó László Tamás (2009): *A tanár visszanevelés: Neveléstudomány–Iskola–Pedagógia*. ÚMK. 188 p.
39. Torgyik Judit (2005): *Fejezetek a multikulturális nevelésből*. Eötvös K.
40. Tóth László (2000): *Pszichológia a tanításban*. Debrecen, Pedellus Tankönyvkiadó.
41. Tusa Cecília (2003): *A multikulturális nevelés létjogosultsága és szükségessége az Európai Unióban*. *Új Ped. Szle.* 2003/11. 4–14. p.
42. V. Gönczi Ibolya szerk. (2006): *Drogmegelőzés – Szöveggyűjtemény*. (Pallas Debrecina 18.)